

Oslo, 26.01.2023

Til Kunnskapsdepartementet

v/politisk ledelse

En mer aktiv og variert skole.

Regjeringen vil gjøre undervisningen i skolen mer praktisk og variert. For å få et godt kunnskapsgrunnlag til arbeidet ønsker kunnskapsministeren seg innspill til hvordan bidra til å styrke motivasjon, mestring, læring og utvikling til elevene på 5.–10. trinn.

Norsk Friluftsliv har ansvaret for to nasjonale skoleprosjekter

Norsk Friluftsliv er paraplyorganisasjonen for de 18 store frivillige friluftslivsorganisasjonene med nær 1 million medlemskap.

I behandlingen av friluftslivsmeldingen (St. Meld 18, 2015-2016) ble det vedtatt et nasjonalt mål om at «naturen skal i større grad brukes som aktivitetsområde og læringsarena for barn og unge», og i nye læreplaner er det et mål å variere læringsarenaene.

Med bakgrunn i målet i friluftslivsmeldingen fikk Norsk Friluftsliv to nasjonale prosjekter innen skole, barnehage og SFO - begge prosjektene er finansiert over statsbudsjettet. Gjennom prosjektene har vi blant annet kartlagt hva som er de viktigste suksesskriteriene for å få til mer variasjon i læringsarenaer, og fordelene av å ta i bruk naturen som læringsarena. Forskning viser tydeligere og tydeligere de positive effektene det har å flytte undervisningen ut i naturen i alle fag; det gir bedre læring og mer motivasjon hos elevene. Med denne kunnskapen som bakgrunn gir vi våre innspill.

Sammenfatning av innspillet:

Norsk Friluftsliv mener at

- uteskoledidaktikk og utepedagogikk må implementeres i nasjonale retningslinjer for lærerutdanningene
- etterutdanning innen utepedagogikk skal være tilgjengelig for pedagoger og andre relevante ansatte ved skolen og innlemmes i kompetansepakken som utdanningsdirektoratet tilbyr

- det er behov for å innføre arealkrav og kvalitetskriterier for uteområdene. Skal skolen bli mer variert og praktisk rettet må uteområdene tilrettelegges for dette.
- friluftsansjoner kan bistå skoleeiere og skoleledere i grunnleggende uteklasseledelse, aktive læringsmetoder og grunnleggende friluftsfærdigheter

Bakgrunn for innspillet

Norsk Friluftsliv ser positivt på arbeidet departementet har startet og som skal se på utfordringer i skolehverdagen på 5.-10.trinn. En melding som utforsker og beskriver hvordan skolen i større grad kan ivareta og fremme elevenes motivasjon, mestring, læring og utvikling, sammenfaller med våre erfaringer om viktigheten av å tilrettelegge for at flere barn og unge skal bruke naturen som arena for læring og aktivitet.

«Regelmessig uteskole har et stort potensial for å bidra til dybdelæring i alle fag i norsk skole, men det bør legges til rette for en integrert uteskolepraksis, med en tydelig sammenheng mellom læringsaktivitetene i klasserommet og utenfor klasserommet» (Winje, 2022).

«Uteskole ser ut til å oppveie en forventet nedgang i indre motivasjon for skolearbeid i løpet av skoleåret». (Pless, 2009)

Barns aktivitet og læring naturen

I februar 2022 gjennomførte IPSOS en befolkningsundersøkelse på vegne av Miljødirektoratet og Norsk Friluftsliv. Undersøkelsen viser blant annet at andelen foreldre som oppgir at barna deres leker ute daglig, er mer enn halvert siden 2015. Kun 18 prosent av småbarnsforeldre oppgir nå at barna deres leker ute 5-7 ganger i uka. Dette er en kraftig nedgang siden 2015, da 41 prosent svarte dette.

Undersøkelsen viser også at det er 78 % av spurte barn og unge mellom 8 og 19 år som har undervisning ute i løpet av et skoleår. For 1/3 av de som har undervisning ute svarer at de har det sjeldnere enn en gang i måneden. Andelen barn som aldri har undervisning ute i andre fag enn kroppsøving er hele 19%.

Befolkningsundersøkelsen avkrefter også at "alle" var mer aktive i friluft inder pandemien – bakgrunnstallene viser store sosioøkonomiske forskjeller. Det haster med å få til daglig fysisk aktivitet i skolen, som regjeringen har nedfelt i sin politiske plattform. Ved å ta i bruk naturen som læringsarena i ulike fag blir elevene også mer fysisk aktive.

Utdyping av tiltak

Den praktiske tilnærmingen til undervisningen som regjeringen ønsker krever at lærerne er godt skolert i praktiske læringsformer. Vi erfarer gjennom våre prosjekter at det er lærere som har grunnleggende færdigheter i friluftsliv, som er trygge nok til å ta med elevene ut. Dette er færdigheter de har fått i oppveksten gjennom foresatte og/eller via friluftslivsorganisasjonene eller fordypning i friluftsliv i lærerutdanningen.. Lærere som benytter uteskole, oppgir i intervjuer at de ikke hadde benyttet denne metoden hvis den ikke opplevdes som verdifull både ifht. læring og det psykososiale miljøet i klassen. Stortingsmeldingen som har som formål å bistå skolen i hvordan den kan bli mer praktisk og variert, kan med fordel hente kompetanse gjennom erfaringer knyttet til uteskole.

En lærerutdanning som ser på utepedagogikk som en essensiell del av utdanningen av nye lærere vil legge grunnsteinen for undervisning som er praktisk, aktiv og undrende. Lærere som får opplæring i hvordan man kan bruke uteskole som didaktisk metode vil være godt rustet for å skape undervisningen som regjeringen etterspør. Samtidig er det også viktig å arbeide for at de lærerne som allerede praktiserer i skolen får påfyll av didaktiske verktøy de kan bruke for å berike undervisningspraksisen sin. En etterutdanning innen utepedagogikk bør være tilgjengelig for pedagoger og andre relevante ansatte ved skolen og innlemmes i kompetansepakken som utdanningsdirektoratet tilbyr.

En viktig forutsetning i satsingen på aktive og praktiske undervisningsmetoder, er at uteområdene knyttet til skolen må, sammen med nærmiljøet, stimulerer til aktivitet og læring. Det bør være et mål å øke kunnskapen knyttet til uteområder i pedagogiske institusjoner. Det er nødvendig med en kartlegging av hvilke behov som må dekkes for å utvikle uteområdene til å være en arena for aktivitet, lek og læring. Departementet bør se om etter mulige samarbeidspartnere som jobber innen krysningspunktet mellom barn, unge, miljø og natur. Derne er det hensiktsmessig å utarbeide nasjonal veiledning med anbefalinger for areal og kvalitet.

Friluftslivsorganisasjonene tilbyr i dag en rekke kurs, aktiviteter og undervisningsopplegg i skolen. Denne aktiviteten er gjennomført av frivillige og lønnede instruktører. Får å holde oppe aktiviteten som er med på å berike hverdagen for både barn og voksne må det midler til. Mye av aktiviteten rettet mot skolen er i dag ikke finansiert av det offentlige. Dette er fordi offentlige midler dessverre ikke strekker til. En økning i midler til frivillige friluftslivsorganisasjoner vil sikre at aktiviteten for at flere barn og unge skal få bruke naturen som arena for aktivitet og læring vil fortsette og muligens økte.

Vi ser positivt på at regjeringen vil gjøre undervisningen i skolen mer praktisk og variert. Norsk Friluftsliv anerkjenner kunnskapsministerens ønske om å tilegne seg et solid kunnskapsgrunnlag til arbeidet for å styrke motivasjon, mestring, læring og utvikling til elevene på 5.–10. trinn. Vi mener at ved å se undervisningen i sammenheng med variert bruk av læringsarenaer og variert bruk av didaktiske metoder vil skolen inspirere, motivere og støtte elevene til å nå sitt fulle læringspotensial.

Om Norsk Friluftsliv:

Norsk Friluftsliv representerer de 18 største frivillige friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen rundt 950.000 medlemskap og rundt 5.000 lokale lag og foreninger. En av hovedoppgavene for Norsk Friluftsliv er å ivareta allemannsretten og det enkle og naturvennlige friluftslivets vilkår i Norge. Friluftsliv er Norges desidert største fritidsaktivitet og er en svært viktig del av norsk kultur. Mulighetene for et rikt og variert friluftsliv er svært viktig for det norske folks livskvalitet og helse.

Vi kommer gjerne for å presentere våre erfaringer og dele kunnskapen vi har tilegnet oss via prosjektene. Er det ønskelig med mer informasjon, er det bare å ta kontakt.

Med vennlig hilsen

Norsk Friluftsliv

Bente Lier
generalsekretær

Stein Yngve Andersen
prosjektleder «Friluftsliv i skolen»